

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Provinciæ Paraquariæ Societatis Jesv

Techo, Nicolas

Leodii, MDCLXXIII.

Cap. 5. De prima Neophytorum communionē.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38528

nec in adjacentibus Provinciis, reperitur materia similis ei, ex quâ Crux Carabucensis facta est, conjectat Antonius Ruifius è Brasiliâ, ubi ejusmodi speciei visuntur arbores (& vidisse se asserit) per Guairaniâ Paraquariamque ab Apostolo fuisse transportatam. Quod si quis pondus objiciat vix tribus equis portabile, etiam fidem negabit Osorio, asserenti in Malepur, Cambaizæ oppido, ubi sepulchrum Apostoli cernitur, lignum adhuc ostendi ab Divo Thomâ illuc miraculosè advectum, cujus ligni ea est vastitas, ut ne boum quidem copiosa multitudo. (aut plura elephantum juga, ut Mendoça ait) loco id movere queat. Quidquid sit, nos ter Didacus Torres Carabucensis Crucis particulas auro incrustatas Clementi Octavo, & aliquot Purpuratis Patribus, cum obtulisset, non sine æstimatione rei mirabilis receptas fuisse, in authenticis schedis traditum reperio. Quod si quis addubitet quorandem modo in Americam Apostolus navigarit, legat epistolam Asiaticam Navarchæ, demonstrantis, id sine miraculo fieri potuisse. Non me latet quàm multa de Sancti Thomæ itineribus inter apocrypha recenseantur. Nam ut longè certissimum est, in omnem terram exivisse sonum Apostolorum, sic quâ singuli iverint non æquè notum. Ideo quæ jam scripsi, narrare potiùs quàm asserere malui; ne silendo, communi gravissimorum hominum æstimationi refragari, & conjecturas pro compertis rebus venditando, veritatem temerè exponere videar. Nunc tritiori viâ incedamus.

HOc anno primùm Neophytis in Guairaniâ Corpus Christi communicatum est. Nam ut semel hoc dicam, non statim Barbaris ad fidem conversis Eucharistia conceditur, tum ob fidei imbecillitatem, tum ob Indorum diminutum caput: tum denique, ut, crescente tanti cibi desiderio reverentiâque, majori cum utilitate percipiatur. Itaque per totam provinciam Provincialis Oniatus statuerat, ut octavo tantùm aut septimo ab novorum oppidorum foundatione anno delectus Neophytorum haberetur, quibus cœlestis esca tribueretur. Postquam igitur increbuit ad id seligendos esse aliquos, mirum quantis precibus syngropham, electionis tesseram, ambirent. Cùm verò cognovissent Doctrinæ Christianæ peritos, & non alios, summum illud beneficium consequuturos; quotidie omnes per multas hebdomadas ad templum ventitabant, aut sui experimentum daturi, aut quod sibi deesset ab Sociis percipituri. Gentis primores verecundiâ provectæ ætatis, cùm ægrè se ad audiendam catechesim accommodarent, jam amore cœlestis cibi pueris immixti ferulæ se submittebant, in officinis, in domibus, in agris, in compitis diu noctuque perlonabant voces doctrinam Christianam addiscentium, nihilque molestius ferentium, quàm quando minùs capaces ab Sacerdotibus repellebantur. Honestâ mulier ab Sacerdote nostro, cui cognita non erat, repullam passa, ita ob frustratum cœlestis cibi desiderium indoluit, ut viribus repente defecta è templo priùs pedem efferre non potuerit, quàm exanimata, ac cibo cœlesti donata, pristinum spiritum sibi reddi sentiret. Sed longè illud est mirabilius. Convenerant ad templum inter Neophytos Sacræ Communionis candidatos duæ mulieres, tam corpore sibi invicem similes, quàm animo dispares: nam una sortilegiis ad insaniam olim dedita, famosum sibi nomen apud populares fecerat: altera modestissimis moribus inter coætaneas prælucebat virtutum omnium exemplo. Hæc igitur è turba assurgens modestè postulat à Patre ut examinetur: Sacerdos noster, vultus similitudine deceptus, autumans eam esse magam, elatâ voce monet, cibum Angelorum non dari canibus ad vomitum redire pronis: escam vitæ non dari fœminis mortem manu facere assuetis, nisi diuturnâ patientiâ Fidei Christianæ se probassent. Hoc dicto, jubet ad experimentum de geniculis, præmissâ publicè professione Fidei, præteritos errores detestari. Optima mulier nihil morata in medium prodiens, imperata facit; sed mox qualis esset deprehensa, interrogatur ab Sacerdote, erroris pœnitente, quo animo indebitam castigationem suscepisset: cui illa respondit, durum quidem sibi illud accidisse, sed Divinæ escæ desiderio obloquutam se non fuisse, quòd putasset iis tentamenti opus esse ad discernendos eorum animos, qui Angelorù Panem ambirent.

De Divo Thomâ itineribus.

CAPUT V.
De prima Neophytorum communiione.

Tardè communiõ Neophytorum conceditur.

Impenitenti ab eisdem desideratur.

Communionis desiderio mulier deliquitum patitur.

Barbara mulieris ad communionem experimentum singulari.

*Communi-
cantium vo-
luntaria ca-
stigationes.*

quo ne privaretur, quamcumque verborum acerbitatem sibi subeundam duxisse. Ex recenter communicantibus reperti, qui biduum ante Communionem jejuni perstiterint, ne guttâ quidem aquâ degustatâ. Multi diu ante & post Communionem ab usu conjugum se abstraxere, quò purius Cœlestis Sponsi amplexibus fruereutur. Pridie Communionis immoderatâ se flagellatione cruentare, ponderosas per oppidum Cruces bajulare, inediâ corpus macerare, totum fermè diem in templo perseverare, minutissimas conscientiarum noxas apud Sacerdotes iteratò deponere, plerorumque exercitium fuit. Plures percepto hoc Divino Antidoto corporum salutem consequuti sunt. Fuere ex sequiori sexu non pauca, quæ ad turpes amores se sollicitantibus responderent, execrandum esse, corpus Christi Corpore sanctificatum fœdare. Profligatissimæ vitæ adolescens nullis pœnis, nullis monitis, nullo metu hætenus coërceri potuerat, quin quâvis datâ occasione libidini fræna laxaret: sed in remedium animæ, Corpore Christi infimis precibus impetrato, adè se fortem contra blanda vitia sensit, ut deinceps, ne leviter quidem, præteritarum spurcitiarum vestigiis pede impresso, omnium ore pro castissimo prædicaretur.

**CAPUT
VI.**
*Egregia
Neophyti
virtus de-
scribitur.*

*Modus se-
stendâ se Deo.*

His attexam in altero genere pietatis Piravi Neophyti mores. Is, ante admissam fidem, unicâ uxore contentus, cum eadem, post baptismum, matrimonio ritè confirmato, vitam agebat, supra conditionem Barbarorum planè commendabilem. De Divinis rebus, & præsertim amore Christi, adè subtiliter loquebatur, ut Sacerdotes suos in admirationem raperet: à quibus percunctatus quomodo vitam transigeret, hæc fermè respondit. *Vbi, inquit, mane expergiscor, mente & oculis in Cælum versis, simplici actu Fidei, in memoriam revoco Deum ubique adesse, adeoque etiam in anima mea versari, ex cuius presentie consideratione sentio mirabilibus intus illecebris cor meum liquecere, mox, peractis cum familiâ solitis precationibus, domesticos meos monco, ne Christi pro nobis natî, atque in Cruce passî, obliviscantur. Ante Sacrum, renovatâ presentie Divina recordatione, easdem mentis delicias experior: sequutâ præsertim ex his cogitationibus Redemptionis estimatione, & ad specialem, uti spero, Dei amorem electione. Nec dissimiliter me ante agriculturam, aut quodvis aliud opus, gero: quo fit, ut, cum presentem Deum semper mihi habeam, non audeam quidquam tanta Majestatis oculis indignum perpetrare.* Ex hoc colloquio Antonius Rutilus fallus est, edoctum se fuisse modum representandi sibi Deum: quem modum relictis variis imaginationibus, quibus solebat mentem antea torquere, deinceps suavissimè usurpavit: memorabili Dei homines gubernantis exemplo, virum illustrationibus divinis assuetissimum per simplicem & idiotam Neophytum docere amantis. De quo insuper illud scriptum reperio, quòd Socios in reducendis Barbaris, & reductis in officio continendis, ita juverit, ut novella Respublica novo homini multùm se debere fateatur.

**CAPUT
VII.**
*Ludovicus
Valdivia
multa facit
memoratu
digna.*

*A f. n. s. Ri-
bera mori.*

*Ludovicus
Valdivia
multos à ser-
vitate liber-
rat.*

*Quatuor mil-
lia cum So-
ciis.*

IN Chileno regno Alfonso Ribera Prætor, qui aut impar totius regni invidiæ, aut, ut erat homo militaris, non satis perpensis belli, & nimiorum servitiõrum Indis impositorum damnis, ab torrente se rapi sinens, ipsum Ludovicum Valdiviam, necessaria auxilia ad avertendum multiplex malum ex Regis Catholici placito postulantem, toto ferè quinquennio deseruerat, hoc anno Sacramentis curatus, non sine sensu pietatis, fatis concessit. Eo morte sublato, interim dum successor crearetur, potestate inspectoris Regii ab Rege traditâ usus Ludovicus Valdivia, promulgato iterùm Philippi Tertii, in Indorum levamen propensissimi, Decreto, quamplurimos Chilenos in libertatem asseruit: mox spe rei Christianæ promovendæ erectus, contra difficultates eluctans, Sociis Arauci & in Bonæ-spei oppido degentibus in communicationem laborum assumptis, omnes circum Biovium flumen Indorum pagos lustrat, sollicitatque ad Fidem, tanto successu, ut trimestri spatio quatuor Araucanorum millia ipse cum Sociis Baptismo tinxerit: grande additamentum Christianarum partium, si æquè Fidem servare ac capessere voluissent. Sed gens, superstitionibus ac immodicis vitiis dedita, tam facile baptizari se sivit,

quàm